

פרשת לך-לך

מידת הנשתון

בהמשך פרשתנו (בפרק יג) מספרת התורה על התנהגותו הרעה של לוט ואנשיו, והתקוטטותם עם אברהם אבינו ואנשיו, עד שנפרד לו לט מאברהם והלך להתגורר עם אנשי סדום הרשעים.

ועל אף מדת כפיות הטובה של לוט כלפי אברהם והתנהגותו המחפירה, בכל זאת מיד כשמע אברהם שלוט נפל בשבי במלחמת המלכים אזר כגבר חלציו ויצא ונלחם במסירות נפש של ממש בארבעת המלכים, עד שניצח אותם והשיב את לוט וכל שאר השבויים לביתם לחיים טובים ולשלום.

מעשה זה מעיד על גודל הדביקות שהיתה לאברהם אבינו בה' יתברך, ועל גודל השמחה שהיתה לו בעבודתו יתברך, עד שמגודל אותה דביקות ושמחה לא הרגיש כלל את כל מאורעות העולם הזה החולפות, ולכן גם לא חש לכלל הבזיונות שביזהו לוט וכפיות הטובה שנהג כלפיו, ולא נכנסו בליבו כלל, אלא מיד אחר המעשה שכח מהם והיו כלא היו, מרוב המתיקות והעונג שהיו לו בעבודת הבורא, ומיד כשנזקק לוט לעזרה מיהר אברהם לחלץ חושים ולעמוד לימינו.

ובזה יובן מה שמובא בספר חובות הלבבות (שער יחוד המעשה פ"ה) "מעשה בחסיד אחד שפגע בו חבירו ואמר לו: הנשתון? אמר לו: מהו הנשתון? אמר ליה: האם שווה בעיניך השבח וגנות? אמר ליה: לאו. אמר לו: אם כן לא חסיד אתה. השתדל, אולי תגיע אל המדרגה הזאת, כי היא העליונה שבמדרגות החסידים, ותכלית העבודות!". והיינו כי השלימות הגדולה ביותר בעבודת ה' היא שכל כך תתעצם בלב האדם אהבת הבורא יתברך ואהבת תורתו הקדושה, וישיש וישמח בלימוד התורה ועבודת התפילה עד כדי כך שלא ירגיש כלל את יסורי העולם הזה ושאר הבזיונות והבושות והחרפות העוברות עליו, ולא יהיה בהם כח להפר את שמחתו בעבודת ה', אשר זוהי בעצם מידת הנשתון.

וכן פירש מרן אור שבעת הימים הבעל שם טוב הק' (צוואת הריב"ש אות ב) את הפסוק "שויתי ה' לנגדי תמיד" (תהלים טז, ח) "שויתי, לשון השתוות. בכל דבר המאורע, הכל שווה אצלו, בין בענין שמשבחין אותו בני אדם או מבזין אותו, וכן בכל שאר הדברים... הכל ישווה בעיניו, כיון שהוסר בזה היצר הרע ממנו מכל וכל, וזה מדרגה גדולה מאוד".

ודבר זה הוא יסוד גדול ואבן בוחן לעבודת התשובה של האדם, ולפיו יוכל האדם למדוד אם תשובתו היא פשוטה ותחתונה (בבחינת "תשובה תתאה", תשובה שאיננה שלימה), או שהיא פנימית ועליונה (בבחינת סינגמשכ וליאו, וילע הבוט ותעדו בחרתם וביל ותוא סיחבשמשכ סא): (המילש הבושת, "האליע הבושת" אותו פניו נופלות והוא מתמלא צער, סימן שעודנו קשור לעניני העולם הזה וליבו פניו מן הדביקות האמיתית בה' ובתורתו, ותשובתו עדיין איננה שלימה. אך אם הוא מרגיש את אותה השמחה בין כשמשבחים אותו ובין כשמגנים אותו, סימן שתשובתו אמיתית ושלימה, ועוד יזכה להגיע למדרגות עליונות ביותר בעבודת ה'.

